

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

(24.)

Költ *Bétsben*, Böjt - más - Havának
 (Mártziusnak) 25-dik napján, 1794-dik
 Elszendőben.

Hadi Környütlállások.

Pichegru Frantzia Vezérnek egy
 Adjutánsa, által-fzökött Hg *Koburghoz*.

Koburg Hertzegnek *Valenciennesi* fő-
 kvártélyából, Mártziusnak 9-dikén költt
 tudósítások: — *Maubenge* Váránál Mártz,
 5-dikén olly közel jöttek a' Frantzia lovas
 Strásák a' mi első Vigyázóinkhoz, hogy
 nem vóltak messzebb töllök 30 lépésnél;
 a' midön *Richart* Frantzia Generális azt
 kívánta *Mahoni-Vadász-Máajorunktól* Gróf
Sinzendorftól fenyegetődzve, hogy vonja-

D d

hátra Embereit. Kezdett is azután ágyúzni az Ellenség, Órállóink felé; de ezek nem látván veszedelmesnek a' helyet, még csak egy lépéssel se vonúltak hátrább. — Mártziusnak 6-dikán újra ágyúzott feléjük az Ellenség, de ismét foganatlanúl.

„*Hennegau* Tartományának *Ausztriai* részében *Virelles* falu előtt, egy Fr. Tisztet 30-ad magával úgy körül vettek Martz. 6-dikán húsz Huzárjaink, 's egynehány Vadászaink, Barkó Huzár Fő Hadnagy *Balassi*, és Vadász Hadnagy, 's *Graux* Uraknak vezérlések alatt, hogy 12 Frantziák földre kerültek, 18-an pedig a' Tisztjekkel együtt fogságunkba estek.“

Maubeuge Vára' eránnjában *Ausztriai Hennegau* szelén, 24 Fr. lovasok mutatták magokat Mártz. 6-dikán *Buszignies*nél: kik ellen *Krasnezky* Vadász Fő Hadnagyunk leg ottan 16 legényeket indított. Ezeknek mintegy hétszáz főből álló Frantziáság tünt szemekbe *Bersillies* és a' *Hantesi* erdő melől: azért is segítségekre, egy tsomó gyalogság, küldetett, mellyel eggyesülve, megátolták az ellenségnek elébb-nyomulását. Részünkről 3 Vadászok kaptak sebet.

Báró *Bydeskúti* Úrról olly tudósítást vettünk vala, 's közlöttünk is *Hirmondónknak* 11-dik Darabjában a' 180-dik levélen, hogy Oberstérségre emeltetett legyen, a'

Hg *Eszterházy Antal*' halálával Tulajdonos nélkül maradott gyalog Regimentben; de azolta bizonyosan meg - értettük felőlle, hogy még ez ideig Fő Strásamesteri fővel vezérel egy Magyar Gránátéros Bataliont. *Belgrádnál* szerzett érdemeit miként tetézte *Famarsnál* ezen Vitéz Hazánkfia, 's mint viselte magát a' kormányozása alatt lévő egész Batalion is: örökre fenn - maradandó bizonyosága ennek az a' rendelés, melly 1793-dik esztendőben Júliusnak 2-dikán, következő foglalatú írásban küldődött Hg *Koburnak* *Lamési* fő - kvártélyából, az említett Batalion' Kormányfőjéhez: —

„Azon tudósításra, melly innen tetetett vala a' *Famarsi* sántzoknak Máj. 23. lett erőszakos meg - vételéről, kegyelmesen méltóztatott ő Felsőge értésül adatni: hogy ezen derék Gránát. Batalion' Tisztjei, a' kik magokat ezzel az alkalmatossággal meg - különböztették, kiváltképpenvaló módon ajánltassanak, felsőbb tisztségre való emeltetés végett, Regimentjeiknél, és Regimentjeik' Tulajdonosaiknál; — továbbá, hogy minden Tiszteknek, közikbe értvén a' Batalion-Kommendáns Urat is, egy fertály esztendei felesleg - való fizetés; az Altiszteknek pedig, és Közembereknek egy hónapi felesleg - való zsold adattassék; azoknak, a' kik sebet kaptak ezen viadalban, ha tehetetlenekké lesznek a' további rendes

katonai szolgálatra : ki fog jární egéféz német zsóldjok, és a' kenyerek. “

(*Alól-írások.*)

A' Kormányozó Generál-Feldmarsall Úrnak, *Saxen-Coburgi* Hertzegnek megakadalyoztattatása miatt *Eder*

F. M. Lieutenant.

Láttam Hg *Auersperg Károly.*

Eberan

Fő Hadi Bízto.

Brüffelből, Mártziusnak 12-dikén. — „A' *Brabantziai* Rendek olly ajánlást tettek újjolag a' katonasággal állalóknak, hogy a' már meg-igérett polgári juson kívül még száz forint jutalmat is fognak kapni a' had' végezetével. — Ismét meg-hírdettetett minden Városaiban *Brabantziának*, hogy minden Idegenek, főképpen Frantziák, ha továbbrais *Brabantziában* akarnak maradni: engedelem-leveleket valtsanak magoknak; és ha ezt nem tselekedéndik: nyóltz napok alatt ki-takarodjanak. Sokan, a' kik nem tehettének szert engedelem-levelekre; és még többen, a' kik birtak ugyan affélékkal, de érdemetlenekké tették magokat a' befogadtatásra: el-fogattak, 's ki-vitettek a' Tartományból. “

Német-Birodalmi Tudósítások.

A' *Pfalzi* (*Palatinátusi*) Lakosok között 43 ezeren írátták-bé már neveiket, olly ki-nyilatkoztatással, hogy ők kéznek fegyverrel óltalmazni Hazájokat. — A'

Frankóniai Kerületben, 86 ezren tették ugyan ezen ajánlást. Hasonlóképpen gondolkodnak a' szomszéd Kerületbeliek is; úgy hogy többre telik nyóltz száz ezernél, a' *Német-Birodalom'* védelmezésére önként fegyvert fogó Föld-népe.

Pitt Minister is akarja a' *Nagy-Britanniai* fegyveres erőt Polgár-Katonákkal is neveltetni, melly szándéka erántt, első jelentést tett az *Angliai* Ország-Gyűlés' Táblájánál Mártzius' 6-dikán, kívántt előmenetellel.

Amsterdamból, Mártzius' 9-dikén. — „Az élzaki tengeren ragadozó *Frantzia* hajókról, sok kedvetlen tudósításokat vett már a' mi *Admiralitásunk*; — azért is el-tökéllente magában, hogy egynehány könnyü hadi hajókat készíttessen-fel, 's indíttson a' *N. Britanniai* és *Hollandus* kereskedő hajók' óltalmára.“

Livornóból, Mártziusnak 12-dikén. — „Úgy hallottuk, hogy a' *Spanyol* hajós Seregnek egyg osztálya, melly az *Anglus* hajós Sereggel fog egyesülni, *Hieres* nevezetü, 's *Toulon* előtt fekvő *Frantzia* Szigetekhez érkezett.“

Genuából, Mártziusnak 8-dikán. — „Tele van most ez a' *Város* Katonákkal, a' kik szakaszokra osztattak - fel, 's úgy vigyáznak, hogy meg ne háboríttassék közöttünk a' jó rend, és tsendesség. A' *Fels. Kormányfészék* meg - tiltotta a' fekete

bokréta', vagy akármely más megkülönböztető jegy - viselést; el is fogatott, 's tömlőtzebe záratott sokakat, a' kik vezedelmes zabolátlansággá kezdették változtatni, mind szóval, mind tselekedettel az okos és hafznos szabadságot. — Tegnapelőtt (Mártzius' 6-dikán) estve, öfzvegyültek 266 Részesei a' *di San Georgio* nevezetű Pénz - tárnak (Bankónak); 's minekutánna tanátskoztak volna darab ideig magok között: meg-határozták köz akarattal 1.) Hogy a' Közöns. Társaság' szükségére adassék költsön annyi summa, a' mennyit kér a' Kormányfzék. 2.) A' költsön adandó pénznek villza - fizetése, 3 szakaszokban kívántassék a' Kormányfzékétől. 3.) Hogy a' *Genuai* K. Társaság' földjére ezentúl bé - hordandó különösebb idegen koroknak minden butelliájára 6 kr. harmintzad vettessék. "

Romából, Mártziusnak 7-dikén. — „Europának mostani környülállásait illető különbkülönbféle tárgyakra nézve, rendkívülvaló Státus - Tanáts tartatott itten, Február. 26-dikán. "

„*Civitavecchiából* olly tudósítást hozott ide egy Futó, a' Státus-Kantzelláriához, hogy kilenz Anglus hájók érkeztek oda-való ki-kötő helyünkbe, szárazra való és nevezetesen *Lombardiába* rendelt Katonasággal, a' melly szerezne frissülés végett

ki-szállani egynehány napokra a' hajókból. Azt a' válaft vitte - vissza a' Futó, hogy tellyesíttessék az Anglus Kommendáns' kérése. "

Nizzából, Mártzius' 3-dikán. — „A' szomszéd hegyekre ismét olly nagy mértékben hűlt a' hó, hogy bár mint gerjedezzenek is Katonáink a' Fran. Republikánusság' tüzével: kénteleníttetnek miatta vesztegelni. — *Toulonból* olly tudósítást vettünk, hogy az ott készülő (Fran.) hajós Sereg, 12 első nagyságú, és húsz közép-szerű hajókból fog állani; de Május előtt nem szállhat tengerre. "

Vallyon valóságos, vagy pedig csak magok által költött szükség vagyon - é a' Frantziáknál, eleség' dolgából? Ez most nagyon fenn-forgó kérdés.

Első feleletül szolgálhat ezen kérdésre az, a' mit már közlöttünk *Pichegru* Generálisról, hogy t. i. el-járván ő a' kormányozása alatt lévő Éjszaki Frantzia Sereget, buzdító okúl hozta-fel Katonáinak, az ő nállok egy olly időben uralkodó étel' és italbéli bővséget, a' midőn *Párisban*, és majd minden részeiben a' Frantzia Közöns. Társaságnak, húst szinte nem, 's egyéb meg-kívántató mindennapi eleséget is felette drágán lehet kapni. — Második felelet telik a' Párisi Vitze-Fiskálisnak *Hebertnek* szavaiból, mellyeket Febr. vége táján mondott

eggy ülésekben a' Kordeliereknek. Ezek a' *Hebert*' szavai: — „Eggy új felekezet emeli-fel magát a' Nemzet-Gyűlése' kebelében, mellynek titkon való álnok mesterkedései, nagy okai a' hús, és más eleségbéli szükölködésnek; de okai ennek, a' fősvény mezei Emberek is, a' kik pedig magok vették egész hasznát a' revoluzciónak. — Kényekre nevelt magzati vóltak ezek az újj igazgatásnak, midőn mi szerentsetlen Városiak, mindent szenvedtünk a' szabadságért. S miért tagadnák-meg mi tőlünk a' mezei Emberek az eleséget? Hát avagy nem közönségesnek kell-é lenni mindennek? — Nevekedjen tsak a' revol. Sereg' száma; marsirozzon tsak előbb - előbb a' gillyotin: merem mondani, hogy mindjárt bővség lesz.“ — Nagyon örvendeztek a' Hallgatók, *Hebert*' beszédének, 's a' többek között a' lett a' végzés, hogy a' Kordelierek' Társasága kívánnya a' N. Gyűlésétől, a' rakásra vásárló Kupetzeknek meg-büntettetését; és a' Revoluzzionális Seregnek szaporítását.

A' Fr. Közjóra ügyelő Deputátzió' nevében meg-biztatta *Barrere* a' Nemzet Gyűlését Martz, 6-dikán a' Haza belső ellenségeire, 's árulóira nézve. El beszéltette környü'allásosan, hogy vóltak igen is olyanok, *Havre*, *Lille* (vagy *Ryssel*) *Maubeuge*, és *Landrecy* Városokban 's Várak-

ban: de leg nagyobb részént el fogattak, 's által adattak a' Revol. Törvénylázékeknek. — Meg Párisban is igyekeznek, ugyanond a' mi ellenségeink közönséges villzavonásokat, és vezekedéseket elközteni: de a' Közjóra ügyelő Deputátzió, fog már módot találni az ő szándékjoknak megakadályoztatásában.

Elegyes Tudósítások.

A' Fr. Nemzet Gyűlésének 4-dik és 6-dik Mártziusi Üléseiben fenn forgott tárgyak közzül valók voltak: a' szükölködőknek fel segéllése, és a' koldulásnak el-törlése is. Az első tárgyra nézve, azt végezte a' Gyűlés, hogy minden helységbéli Gyülekezet vegye számba a' kebelebeli szükölködőket, 's küldje azoknak laistromát Párisba, a' Közjóra ügyelő Daputátzióhoz; e' pedig talállyon eszközöket, a' mellyek által minden szegényeken, főképpen pedig a' hadban meg-nyomorodtakon segíteni lehetten a' Revoluzió ellenségeinek jószágaikból. — A' második tizelt-hogy annal hamarább el-érhesse a' N. Gy. 500 ezer livert adatott a' Belső dolgokra ügyelő Ministernek, olly hagyomással, hogy gyámolittsa az említett summából a' dolog-tételre elégtelen szegényeket; minden Magistrátusokra ellenben reájok parantsolt hogy a'

munkálódható személyeknek semmiképpen meg ne engedjék a' koldulást.

Varsóból, Mártziusnak 6-dikán. — „A' múltt Vasárnap, veszekedés támadt a' Lengyel Gárda, és egy tsoport Orosz Katonák között. A' puska-szók' hallására, sok Polgárok is tolakodtak-öszve; mellyhez képest igen nagy lárma vólt. Sok emberhalál is lett, a' míg nagyobb fegyveres erő érkezhett mind a' Lengyelek', mind az Oroszok' részéről; melly, együtt fogván a' dolgot, el-választotta egymástól a' viaskodó Feleket.“

„A' Lengyel Hadi Kommisszió parancsolatot vett, hogy Mártziusnak 15-dikére hajtsa - végre a' *Grodnoi* Diétának azon végzését, melly hozatott a' Sereg' Izámanak léjjebb-szállítása eránt. Az említett végzés fzerént, húsz ezer 551 Emberrel kevesedik a' Lengyel Köz. Társaság' Serege. Állott t. i. 36 ezer főből. De 15-dik Mártziuson túl, tsupán 15449-ből fog állani. — A' tulajdonképpenvaló Lengyel Sereg-ösztály, 8865 Embert foglalánd magában; a' *Lithvániai* pedig 6584-t. Amannak esztendei tartása, 5,653,077 lengyel forintba kerül; ezé pedig 4,448,154-be. Öszveséggel tehát az egész Lengyel Seregre 10,101,231 leng. forint, az az, 2,225,307 német forint, és 45 kr. megy-fel. — Az el-botsáttatandó Tisztek, rangjokhoz illendő fizetést kapnak;

a' Közembereknek pedig egy hónapi zsold fog ajándékozni. — Hogy az *Orosz* Tsázné maga szolgálatjába kívánja 12 ezredekre felvenni, a' Lengyel Seregből ki-hagyandó Katonaságot: egy oka ennek az is, mivel úgy hallatott, hogy két Fő Lengyelek, kik most másutt tartózkodnak, saját zsoldjokra akarták volna azt felvenni. “

„Már folyó erejében vagyon az a' rendelés, melly szerént a' *Frantzia*-Országból érkező Levelek előbb a' Marsal-Székhez küldetnek, meg-visgáltatás végett; valamint azok a' Levelek is, mellyek innen útasítatnak *Frantzia*-Országba, mind meg - mutatódnak az említett Marsal-Széknek. “

Magyar Ország.

*Bereg*százból, Mártzius' 13-dikán. — „Egészén ki-tölté az ezredet, a' mi T.N. Vármegyénk' Fő Rendjein való kegyetlenkedésével, a' szomorú halál. Mert tavaly Mártziusban Generális Perczeptorunkat, Áprilisben Orvos Doktorunkat, Júniusban Fő Notáriusunkat, Júliusban ismét Gener. Perczeptorunkat, Decemberben Fő-Ispányi Adminisztrátorunkat, most Mártziusban pedig az idősbb *Nagy-Lónyai Lónyai László* Urat ragadá-el, életének 89-dik ezredében. Ki, míg magát bírta, mind a' Vármegyé-

nek, mind az Eklésiának egy fő Oszlopa volt, és sok Tifztségeket viselt. “

„Én, a' *Munkátsi Várban* lévő Frantzia Tifztek' látására már régen vágytam, de tsak a' közelébb múltt Hamvazó Szeredán nyertem magamnak annyi időt, hogy meg-szemlélhessem őket. Láttam, hogy a' Városra szabadon bé-járnak kardosan, és kivált a' Fő Tifztek szép ruhákat viselnek. Altaljában igen elevenek, jó kedvük, 's danolók. Eggy, magyar köntöst varratott magának világos kék posztából, arany kélzülettel. — Eggy igen fekete is van köztök; — Szeretsennek mondják; Obrist-Lieutenant-vólt. “

Újvidékről, Mártziusnak 17-dikén. — „Februárius' végén el-illantottak két Fran. Foglyok *Péterváráról*. Útjokat a' Dunán vették *Zimon* felé, de *haris*-módra jártak; mivel el-árulta őket tulajdon szavok. A' mint t. i. ki-szállottak volna egy helyen a' mezőre, azt kérdik valamelly Oláh Juhász-tól: *Parle franszé?* (Beszéllsz frantziául?) Az Oláh, maga nyelvén felelt nékiek: *Nusti 'Supponyé!* (Nem tudok Uraim!); de azonban gyanakodni kezdett a' frantzia név' hallására, hogy alig ha Fr. szökevények nem lesznek az ötöt meg-szóllított Idegenek: minekokaért *Vinonkatse 'Supponyé!* (Gyerünk Uraim!) vólt a' második

szava hozzájok, 's egyszersemint intett nékiek, hogy ballagnának a' faluba. — Az ott lévő Tiszt tüstént megkötöztette őket, 's vissza-küldötte *Pétervárra*, a' hol által is estek már a' szokott büntetésen. “

„Olly telet, mint a' mostani vala, nem értem még, mióta a' Világon élek. Se havunk, se jegünk nem vólt; mellyre nézve, a' *Pétervári* hid ki se vétetett, egész álló télen által a' Dunából. Hasonló napjaink jártak, a' leg-szebb tavasziakhoz. De bár mint kedvesek legyenek is ezek, magokban gondoltatva; nagy kedvetlenséget okoznak mindazáltal Lakosainknak: mivel tövestől ki-száraztják a' vetéseket. “

„Két száz új Katonák érkeztek ide a' napokban *Szeged* Városából, kiket nagy szorgalmatossággal gyakorolnak a' *Jellatsits* Reg. béli Tiszt Urak. “

„Mártzius' 14-dik napján, *Zimonba* költözött innen 3 hajókon az *Antal Fő-Hertzeg*' 3-dik Batalionja; 's helyébe jöttek *Eszékről*, *Jellatsits*' Regementjének azon két Kompániái, mellyek a' múltt nyáron *Horvát-Országba* mentek vala. “

„Itt *Újvidéken*, 2 for. 's 5 garason fzedik hajókra a' tiszta búzának pesti mérőjét; a' kétszeres búzának jobbára másfél forint az árra, hanem némellykor meg lehet öt garassal alább is kapni egy pesti mérőt. “

Veszprém-Vármegyéből, Mártziusnak 14-dikén. — „*Lókút* nevezetű helységeben *M. Galánthai Gróf Eszterházi János Úrnak, Pintér János, Vanyek Máriaival; Kalamás Mátvás* pedig *Jozanig Máriaival*, ugyan azon egy nap, t. i. Böjt-elő-havának 23-dik napján, oly szent fogadásaikat újjították-meg, mellyeket már ez előtt ötven esztendővel lett házassági egybe-keleésekkor tettek vala az Óltár előtt. A' szent tzeremoniát, hozzája alkalmaztatott prédikáció előzte-meg, melly alatt öröm-könnyekkel nedvesedtek a' két ősz párnak szemei. A' Helység' Plébánossa, *Zirtzi Klastrom-béli Szerzetes, Tisz. Péter Herschmann István*, meg-vendégelte maga asztalánál a' tisztes Öregeket — ezeket a' mértékletes, józan, és békességes házassági életnek követésre méltó példáit — több érdemes Uraknak jelenlétekben. Az asztali intézet tanúságul szolgált minden jelenlévőknek arra, hogy tsupán a' hívség eszközölhet állandó szerezetetet. “

Posonyból, Mártzius' 16-dikán. — „Az itt lévő Nevendék-Papság is játszott három Magyar Játékokat, a' Farsang' utolsó napjain. Mind a' három Játékok, jó erköltsökre serkentő példákat foglaltak magokban, 's ugyan azért még azok is nagyon gyönyörködtek benne, kiknek ítéletek némelly rossz darabok által félrevitetyén, közönségesen, minden teátrumi

játékokat kárhoztattak. A' teátrumi gyakorlásból még az a' különös haszon is háramlott a' Nev. Papságra, hogy ez által magát a' prédikálláshoz meg - kívántató tulajdonságokban is tökéletesítette. A' Játzó fzemélyek között olyan iffjú Papok is vóltak, kik tsak ide lett jövetelektől fogva tanútták - meg, különös szorgalmatossággal által anyai nyelvünket, minéműek: Tisz. *Danielis Ferentz*, *Schehovits János*, 's *Petrovits István* Urak, kiknek betses neveiket, mások' buzdítására kívántam közleni. — A' második esztendőbeli Theologusok, *Zrinyi Miklósnak Szigetvári veszedelmét* olly derekasan jádzották, hogy azért méltán meg - érdemlik neveiknek közönséges ki - hirdettetését, mellyek is következendők: T. *Kopátsi Jósef*, *Jalovetzki Ferentz*, *Sztankovits János*, *Palkovits Mihály*, *Angyal Ignátz*, *Bentsik Mihály*, *Vajda Demeter*'s a' t. A' többek között, Tisz. *Skultety Mihály* egy zsiros Tsikóst játzott, mulattság' kedvéért olly természetesen, hogy a' valóságos *Ketskeméti Tsikós* is meg-veregette vólua azért a' vállát. — Német, és Tót nyelveken is játzott két két darabokat a' Nevendék-Papság. — Különös háládatossággal vették nem tsak magok a' Pap-Iffjak, hanem a' Játékokon meg-jelentt Vendégek is, hogy illy jeles és hasznos mulattságokat elzközlött nékiek a' Pap-nevelő Ház' Igazgatója, Fő

Tilz. Májer József Úr; tudom, örvendeni fog azon egész Nemzetünk is, hogy a' nevezett Fő Tilztelendő Úr példásan gyakoroltatja a' Magyar Nyelvben, kormányozása alatt lévő Pap-Iffjait, kikhez valóságos atyai indulattal viseltetik. "

* * * * *

Egy *Prágába* utazott Magyarinak hozzánk útasított levelében ezen nevezetes dolgokat olvassuk: „A' *Tsehek* magok meg vallják, hogy őket a' Magyarok' példája gerjesztette fel anyai nyelveknek gyarapítására 's az azt tanító Professoroknak bé-hozására. Tsuda valóban, hogy alig van itt még is so halgatója a' Tseh Tanítónak. Van Tseh Teátrumok is, mellyben Tseh Komédiákat jádznak minden Vasárnapokon. A' jádzó személyyek közzül alig vannak ketten hárman, kik a' ditséretet megérdemlenék. Kevesen jelennek meg itten is a' Tseh Hazafiak. Az idevaló gazdag Könyvtárban egy Magyar dolgokról szóló kéz-írást (Manuscriptum) találtam, mellynek hints titulussa. Elején ezeket lehet olvasni: *Præfatio in Epistolas Domini Joannis de Zredna, olim Protonotarii Cancellariæ Regis Hungariæ collectas in hoc Volumen per Paulum Presbyterum de Qwanics 's a' t.* Azt hallottam, hogy a' Tseh Országai Koronázásra volt Magyar Méltóságok közzül egynéhányan még vizgálták ezen kéz-írást, 's azt az ígéretet tették, hogy annak világ elejbe való botsáttásában fognának szorgalmatoskodni, mellyet tudom velem együtt sok Hazafiak háládatos szívvel fognak venni.

Fél árkus Tóldalékkal.

T O L D A L É K

A' Magyar Hírmondónak, Mart. 25-dik napján, 1794-ben költt árkusához.

Méltós. Gróf Gvadányi Generális Úrhoz.

Keltős borostyántérdemelsz, óh nagy Vitéz,
 'S Nagyságos Iró! Karjaid' tsudálta Mars,
 Midönn az Ellenséget a' seb, és halál-
 Szóró mezőkön hajtanád, ölnéd 's egész
 Halomra vágnád. Igy szokott ama' heves
 Libiának homokinn a' Vadak' tsordáival
 Az éh Oroszlány bánni. Most-is em eget
 A' más Világon számtalan Prusz; 's jöllehet
 Le-vágatásán bús, de minthogy általad,
 'S nem más' kezétől lett el-este; Izenvedi,
 'S vigasztalására vagyon, hogy nem Nemtelen
 Arnyék Plutónál. — Győzedelmes kardodat
 Mavorsnak óltárára fel-kötvén, 's tüzes
 Paripád' Pegazusért el-botsátván, a' kilentz
 Múzsák' seregébe költözél: tollat fogál:
 Eregeted a' szép Könyveket: folyó, 's kötött
 Beszéded' édeslége, vonnya mindenek'
 Szívét az olvasásra: senki meg nem ún:
 Minden magasztal; 's míglen ált' nem olvasott,
 Nem tesz le keziből; sőt nagyobbban gyúlador,
 Hogy újra kezdgyen. — Mennyi sok fiat, leányt
 Nemzél Hazánknak! mennyi sok Magyar
 Allítgatál fel! — Már az éjtszaki völgyek is
 Sztzitiai hangonn zengnek! — A' míg a' Duna
 Bétsből Budára le-vízi habjait, 's hetes
 Agaival a' tengerbe végre bé-szakad:
 Mind addig híred lészén a' Magyarok között.
 Morvák' vidikét őriző Szakóltza! van,

E e

Kibenn kevélykedgy: a' miólta fenn-vagy, illy
Vendék öledben nem lakott. Irigy szemet
Vethetnek ő miatta r'ád más Várasok. —
Hazánknak igaz ügyére gondviselő nagy Ég!
E' drága kín'stől meg ne fozzd őtet! soká
Ellyen közöttünk Gróf Gvadányi, 's úntalan'
Gyúlassza Nyelve' szeretetére Nemzetét.

Baróti Szabó Dávid

Ode

*Ad Illustrissimum Comitem Josephum Károlyi,
Dum*

*Supremi Comitiss Provinciae Szathmariensis
Honore ornatus est Mense Oct. 1793.*

*Quis, dum dierum tempora ferreo
Sopore frango, me Deus increpat?*

Dudumque Musae obliviosum

Sumere plectra jubet, lyramque. —

*Agnosco Numen; nec latet aureae
Spes faustitatis, quam mihi conscius*

Apollo vulgandam imperavit

Non patiens humilis silentii. a)

Detergo nervos pulvere sordidos,

Sidusque crescens in lucra Patriae,

Scientiori turbae amicam

Praesidium super astra tollam.

Cujus paternis mens penetralibus

Nutrita, cultus Justitiae bibit,

Artesque doctas more Patriae

a) Ex quo tempore in Oda Funeri Excellent.

C. Ant. Károlyi adornata scripserat auctor:

*„Haec mea barbita. . . . Ad tumulum
fileant reposta; nil unquam versuum auditus
est condere.“*

A tenero meditatur ungui.
 His nempe niti Nobilium gradus
 Novit Virorum; his ad decus inclytum,
 Grandemque famam, et templa Honorum
 Currere passibus expeditis.
 Vester Camaenae vester ad arduas
 Rerum procellas, atque volubiles
 Fluctus adit JOSEPHUS; illum
 Consiliis, facilique cultu
 Emunietis. Vos (nigra nubila
 Si quando velent muneris atrium,
 Usumve caligo moretur)
 Fax eritis populum regenti.
 Velut per umbras noctis euntibus
 Si fors bicornis Luna refulserit,
 Mox destinatum, quod sequantur,
 Pandit iter, relevatque gressus.
 Ille, ille Patris, dum reget Arbiter,
 Virtute pollens, publica *Commoda*,
 Canam *Fidem*, nudumque *Verum*,
 Fasque decens bene vindicabit.
 Illi modestis *Gratia* vultibus,
 Amorque Gentis pectore conditus
 Alte infidebit. Dona tanta
 Karolyios redimire gaudent.
 O! Stirps Deorum munere Patriis
 Concessa terris nubibus insere
 Caput, coronataque fronte
 Tange polos meritis superba.
 Tu vetustati stematis, & togas,
 Et purpuratas sanguine Martio
 Lauros ferax innexuisti,
 Grande decus, Patriique praesens
 Tutela Mundi. Nunc jubar hoc tuum
 JOSEPHUS haeres provehet altius;
 Cerasque Majorum decoris
 Nominibus cumulabit auctor.

Qui Civitatem quis deceat Status
 Curare solers sub Iare Patrio
 Dies & annis prorogabit
 Prompto animo populi beatus.
 Tunc tecta faedis fraus maculis forum
 Tentare pareet; sed Patriae Pareus
 Tranquilla Libertas, et Aequum, et
 Mos bonus in populo vigebit.
 Jam plebs futuri praescia temporis
 Ridere gaudet; jam pueris senes
 Sortem moraturam loquuntur
 Temporis in pretium recusant.
 Quam impendiosis mille laboribus
 Deliberavit Civibus addere
 Pater, novabit rite gnatus
 Propositique memor Tefiget.
 Ipsi videntur prospera gaudia
 Sentire Manes, & venientium
 Spe commodorum Magni in urna
 Lene calent cineres Parentis.
 Parens beate! et marmore publico
 Digne, ac colossis, quos meritis locent
 Grati Nepotes. Sed relicto
 Plura meres monumenta Nato.
 Vives perennis, nec tibi Lividae
 Obliviones eripient decus;
 Et chartae inornatum meae te, et
 Tot tua non siluere facta.
 Nunc dum expeditos sternit honoribus
 Fortuna calles aurea Filio,
 Cantu hunc futuri augur sonabo,
 Et cythara pretiosiore.

* * *

Következendő új Könyvek érkeztek hoz-
 zánk a' napokban: Török Országai Levelek,
 mellyekben a' II. Rákotzi Ferentz Fejedelem-
 mel Bújdosó Magyarok Történetei, más egyéb

emlékezetes dolgokkal együtt barátságosan eléadatnak. Irta Mikes Kelemen az említett Fejedelemlnek néhai Kamarássa. Most pedig az eredetképpen való Magyar kéz-írásokból kiadta Kultsár István az Ékesfzöllásnak Tanítója. Szombathelyen, nyomtatta Siess Antal József 1794, 8-ad rétb. 490 old. Az árra 1 for. A' leveleket kezdette írni Mikes 1717-dik ész-tendőben, 's folytatta egész 1758-dik ész-tendőig. Nagy részént Rodofztón írta azokat a' Marmora tenger partján, egynehány órányira Konftántzinápoly Városától; de írt sokat Rumiának, Bulgáriának, Szerviának, Havas-Alföldnek, Moldva Országának, Kis-Astianak egyéb Vároffaiábólis. Ritkán olvastunk Magyar Könyvet nagyobb ~~gyönyörűség~~ gyönyörűséggel ennél.

De recta ratione Lingvam Latinam in Gymnasiis tradendi. Differuit Joannes Grosz Director ac Professor in Gymnasio Carlovi-czensi. Societatis humanae vinculum est ratio et oratio. C. de Off. Viennae in Typographia Slavo Serbica, 1794 8-ad rétb. 62 old.

Pikkó Hertzeg, és Jutka-Perzsi Szomorú víg opera két fel vonásokban. Német Nyelv-ből Magyarra alkalmaztatott S. A. Ur által. Pesten, nyomtatott Trattner Mátyás betüivel 1793 8 ad rétb. 64 old.

Magyar Teátromi zseb-Könyvetske az 1793-dik ész-tendőre. Pesten Trattner Mátyás betüivel 16-ad rétb.

Calendarium Archi-Dioecesanum Cleri Strigoniensis ad annum Jesu Chriti M. DCC. XCIV. Secundum post biffextilem Dierum CCCLXV. Tyrnaviae, litteris Venceslai Jelinek, Priv. Typ. 12-ed rétb.

Ode de Serenissimo Regio hereditario Principe, Archi-Duce Austriae, et Incl. Reg

ni Hung. Palatino Alexandro Leopoldo, et Eminentissimo S. R. E. Cardinali Celsissimo S. R. I. Principe Jos. e Comit de Battyán Primate Regni Hungariae Grammatophylacii Instituti Historico Diplomatici, quod indefasso Conatu Martini Georgii Kováchich Budae XVII. Kal. Dec. A' MDCCXCIII. Summo omnium bonorum Civium gaudio apertum est. Maecenatibus Munificentissimis. Pestini Typis Mathiae Trattner 8 ad rétb. fél árkus. A' Verseket Tifzt. Hannulik Jan. Krist. írta.

* * *

Pápa Mártyusznak 16-dikán. Tsak ugyan, ha mind sokára is, van szerentsém kedves Nemze emnek 's Magyar Hazánna örömmel jelenteni, hogy Ifjaink számára készített Görög Encyclopaediám már a' sajtó alól szerentsésen ki szabadúlt. Oka ezen tartós késedelemnek, mind az új Görög betük' öntetése, mind a' Görög nyomtatásnak még Országunkba való szokatlan vólta. — All ezen könyvketském e' következő részekből:

a.) Első része a' Görög Textus. Ebbe vagynak leg elől a' hét Görög Böltsék' hasznos Tanátsai; ezeket követik *Demophilus*, *Democrates*, *Isocrates*, *Epictetus* Erköltsi mondásaik. — *Hierodes* furtsaságai, *Plutarchus*-ból egynehány gyönyörködtető Anecdóták *Ezopus*-ból 31 Mesék, *Aelianus*-ból, *Palaephatus*-ból, *Anacreon*-ból némelly könnyű Darabotskák.

b.) Második része a' Görög Grammatika Magyarúl.

c.) Harmadik része a' Görög — Magyar Szótár.

Az Elő Beszédbe e' következő Kérdésekről van summás értekezés:

1.) Mitsoda szempontból kell nézni a' Gö-

rög Nyelvet, annak tanulását 's tudását?

2.) Mitsoda hafzna van a' Görög Nyelv Tudásának, ellenben mitsodák a' rosz következései ennek nem tudásának?

3.) Vallyon tsak a' Papoknak kell e' Görögül tudni?

4.) Kiknek, mikor, 's mitsoda grágitsokkal kell az Oskolákba a' Görög Nyelvet tanítani.

5.) Mitsoda Nyelvre kell a' Görög Irókat Görögül tanúlni kezdöknek fordítani?

6.) Az újj Testamentomon kell e' a' Görög Nyelv Tanulást kezdeni?

7.) Vallyon nem lehet e' a' Barbariestől félni, ha a' Tudományok, azok közt a' Görög Nyelv is, Magyarált tanittatnának?

8.) Mint kell ezen Könyvetskének hafznát venni?

A' Könyv van nagy 8 ad foimába, — szép papirostra, — Cicero betükkal, 's hiba nélkül, szinte 20 árkusnyi, az árra 30 kr.

A' közelebbi Jósef napi Pesti Vásárra küldettek nyomtatványok Pestre, Ketskémétre, Debretzenbe, 's Sáros Patakra.

Az egész Munka ugy készült, hogy a' Gyermekék is, igen könnyen, 's nagy hafzonnal tanulhassanak belöle, a' nagyobbatskák pedig tsak nem minden Tanító nélkül is. És ha tapasztalhatom, hogy mind munkám, mind a' Görög Literátura kedves Nemzetemnek tetzük: nem mulatom el Ifjainkat más Munkáimmal is, a' Görög Literaturába bejebb el késérni. Addig is magamat az Oskolák szeretőjinek 's Esmerőinek jó hajlandóságaikba ajánlom.

Márton István a' Reformátusok Pápai Gymn. Filozofiát Tanító Prof.

Morva Országának *Grosztajax* nevű helységében, nem messze *Znaym* Városától, *Aus-triának* határain, Aprilisnak hetedik, és következendő napjain, el fog kótyavetye által egyenként (darabonként) azonnal le fizetendő kész pénzért adattatni *Lichtenstein* Károly Her-tzegnek ott lévő Ménesse. Ez áll: négy közép-koru (mitteljárige) külső Orzági egésséges tsödörökből, vagy mén lovakból, min egy 30 egésséges különbéle szörü és jegyü kantzák-ból, mellyek között egynehány ánglus kantza lovak is taláttatnak, és sok kantza és tsödör különbéle idejü 's szörü tsikókból.

* * *

E r d é l y O r f z á g b a n

következendő Urak szedik bé az elő-fizetést az *Urá-niá* tizmü munkára, mellyről bővön emlékeztünk most folyó *Hírmondók* szakaszának 301, 319, 336, levelein:

Köfösvárott, és Szebenben, Hochmeister Ur Könyv-nyomt. Bóltjaiban. Maros-Vásárhelyen, Mélt. Con-sil. Aranka György Ur.

Ezen elő-számlált Urakon kívül-is, hogy ha találkoznának, olly Hazánk' ditsóffége, Nyelvünk' fényesítése, és a' Magyar Literaturának terjesztése mellett buzgó Hazafiak, a' kik munkások lennének az Munkának terjesztésében és az Elő-fizetők' meg-szerzésében azoknak is, mint az itt nevezett Uraknak, minden tiz elő-fizetők' meg-szerzéséért egy nyomtatvánnyal szolgálni fogunk.

Mínthogy a' Jelentések későre terjedtek el a' két Magyar Hazában, az elő fizetés nyitva hagyatik Junius hónapjáig: addig az első Darab minden történetre el kézzel,